

*Пирог Ганна Володимирівна,
кандидатка філософських наук,
доцентка, доцентка кафедри
соціальної та практичної психології,
Житомирський державний
університеті імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна*

*Кирийчук Анна Сергіївна,
здобувачка вищої освіти зі
спеціальності «Психологія»,
Житомирський державний
університеті імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна*

СТИГМАТИЗАЦІЯ ДЕПРЕСИВНИХ І ТРИВОЖНИХ РОЗЛАДІВ У СТАРШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ

Інтернет-адреса публікації на сайті:

<https://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-5640/>

Назагал проблема стигматизації є однією з ключових у практичній психології, позаяк вона стає наскрізною перешкодою для діагностики та лікування значної кількості психічних розладів. Її вирішення має очевидний зиск як у плані підтримання психічного здоров'я населення (попередження хронізації станів, суїцидальна превенція), так і в аспекті успішної соціалізації особистості (інтеграція у колектив, формування здорових соціальних зв'язків). Адже сприйняття людини та її емоційного стану є винятково важливим у міжособистісній взаємодії. Надто це стає помітним у підлітковому віці, який вимагає високої потреби у приналежності до групи та прийнятті, де будь-яка "інакшість" може стати підставою для дискримінації [1; 2; 3].

У публікації представлені результати емпіричного дослідження стигматизації депресивних і тривожних розладів у старшокласників. Метою дослідження було виявлення рівнів особистої та сприйнятої стигми щодо депресії й тривоги та порівняння показників стигматизації цих розладів.

У дослідженні взяли участь 68 учнів 10-11 класів. Для дослідження були використані методики "Depression Stigma Scale" [4] та "Generalised Anxiety Stigma Scale" [5].

Результати дослідження показали, що більшість старшокласників мають середній рівень стигматизації як депресивних, так і тривожних розладів. При цьому показники сприйнятої стигми є вищими, ніж особистої, що свідчить про переконання учнів у більш негативному ставленні суспільства до психічних розладів (табл. 1).

Таблиця 1

Відмінності між показниками стигматизації депресивних і тривожних розладів (за t-критерієм Стьюдента)

Стигматизація депресивного розладу		Стигматизація тривожного розладу		Відмінності за t-критерієм
субшкали	сер. арифм.	субшкали	сер. арифм.	
Особиста стигма	22.44	Особиста стигма	22.07	t=(-0.701) p=0.485
Сприйнята стигма	28.15	Сприйнята стигма	28.94	t=(-0.930) p=0.356
Загальний показник стигматизації	25.29	Загальний показник стигматизації	25.51	t=(-0.383) p=0.703

Аналіз показників за методикою "Depression Stigma Scale" виявив домінування середнього рівня загальної стигматизації у більшості респондентів. Встановлено виражений розрив між особистими установками та сприйняттям суспільної думки.

Дослідження стигматизації тривожних розладів за шкалою "Generalised Anxiety Stigma Scale" показало схожу структуру розподілу. Встановлено, що особиста стигма тривоги є мінімальною, що вказує на нормалізацію тривожних станів у молодіжному середовищі.

Відмінності між показниками стигматизації депресивного та тривожного розладів не є статистично значимими, оскільки виявилися майже ідентичними.

В цілому, стигматизація депресивних і тривожних розладів у старшому шкільному віці виражена на одному середньому рівні. При цьому учні вважають, що у інших людей стигматизація вище, ніж у них самих.

Література:

1. Доцевич Т. Прийняття рішень: когнітивні упередження і психологія. *Наукові перспективи*. 2026. № 12 (66).
2. Link B. G., Phelan J. C. Conceptualizing Stigma. *Annual Review of Sociology*. 2001. Vol. 27, no. 1. P. 363-385.

3. Link B. G., Phelan J. C. Stigma and its public health implications. *The Lancet*. 2006. Vol. 367, no. 9509. P. 528-529.
4. Griffiths K. M., Batterham P. J., Barney L. et al. The generalised anxiety stigma scale (GASS): psychometric properties in a community sample. *BMC Psychiatry*. 2011. Vol. 11, 184.
5. Griffiths K. M., Christensen H., Jorm A. F. et al. Effect of web-based depression literacy and cognitive-behavioural therapy interventions on stigmatising attitudes to depression: randomised controlled trial. *British Journal of Psychiatry*. 2004. Vol. 185, no. 4. P. 342-349.